

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»
Факультет соціології

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА І СУЧАСНІСТЬ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції

22 - 23 травня 2008 року

Київ
Видавництво «Політехніка»
2008

Тези доповідей учасників конференції подано за редакцією укладачів.

До збірника увійшли матеріали, в яких охоплено широке коло питань стосовно українського та закордонного досвіду соціальної роботи. Розглянуто основні аспекти функціонування соціальної галузі на теоретичному та практичному рівнях. Широко висвітлені проблеми за такими напрямками: інноваційні технології в соціальній роботі, соціальна допомога представникам різних категорій населення, роль освіти соціальних працівників у наданні якісних соціальних послуг, форми взаємодії державного та недержавного секторів у системі соціальної роботи по врегулюванню соціальних проблем тощо.

Матеріали конференції для студентів, аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів соціологічних, економічних, юридичних спеціальностей та спеціалістів, які цікавляться питаннями теорії та практики соціальної роботи.

Соціальна робота і сучасність: теорія та практика: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 травня 2008 р., м.Київ) / Відпов. ред.: Б.В.Новіков, І.І.Федорова, Л.М.Димитрова. – К.: ІВЦ “Видавництво “Політехніка”, 2008. - 231с.

УДК 364.01 (063)

С 54

Відпов. редактори: Б.В.Новіков
Л.М.Димитрова
І.І.Федорова

© Авторські права
авторів статей
захищено, 2008

Підп. до друку 12.05.08. Формат 60×84¹/₁₆. Папір офс. Гарнітура Times.
Спосіб друку – ризограф. Ум. друк. арк. 26,97. Обл.-вид. арк.22,42. Зам. № 8-118.
Наклад 220 пр.

НТУУ «КПІ» ВПІ ВПК «Політехніка»
03056, Київ, вул. Політехнічна, 14, корп. 15
тел./факс (044) 241-68-78

ЗМІСТ

Новиков Б.В. (г. Киев).....	8
Секція № 1 Інноваційні підходи в соціальній роботі.....	12
Архипова С.О. (м. Київ).....	12
Батарчук Д.С. (г. Астрахань, Російська Федерація)	13
Баханов О.Ю. (м. Київ)	14
Богачев Р.М. (м.Київ).....	15
Брагіна А.В. (м. Донецьк).....	16
Брагіна В.П. (м. Київ).....	18
Бурдяк В.І. (м. Чернівці)	19
Васильєва І.В.(м. Київ).....	20
Верченко А. С. (м. Київ)	21
Волох Н.Я. (м. Київ).....	22
Гаркавенко Ю.Г. (г. Киев)	23
Герчанівський Д.Л. (м. Київ).....	24
Григор'єв В.Й. (м. Київ)	25
Гуцол С.Ю. (г. Киев).....	26
Димитрова Л.М. (м. Київ).....	27
Дранник В.А. (м. Київ).....	28
Енно І.В. (м. Київ)	29
Зуєв В.М. (м. Київ).....	30
Кам'янецька О.Е. (м. Черкаси).....	31
Кара Л., Лі Жун (м. Київ).....	32
Касаткіна О.А. (м.Київ).....	33
Ковтун Ю.Г. (г. Киев)	34
Колісник Ю. В. (м. Київ).....	37
Колтик М.А. (м. Київ).....	38
Концевой М.П. (г. Брест, Республіка Беларусь).....	39
Костроміна Г.М. (м. Київ)	40
Красовская З.В. (г. Киев)	41
Кужелева І.С. (м. Ровеньки, Луганська обл.).....	43
Курбет Н.В. (г. Астрахань, Російська Федерація)	44
Куд В.А. (м. Переяслав – Хмельницький).....	45
Лимонова В.А. (г. Астрахань, Російська Федерація)	46
Лобанова Г.В. (м. Київ).....	47
Лыбко И.В. (г. Брест, Республіка Беларусь)	48
Лыбко И.В., Савчук М.А. (г. Брест, Республіка Беларусь).....	49
Ляшковець О.О. (м. Київ).....	50
Лях Т.Л. (м. Київ)	51
Марковець О.Г. (м. Київ).....	52
Махоніна Є.В. (м. Київ)	53

Мацко І.В. (м.Київ).....	54
Михайлов В.С. (м. Київ).....	55
Москаленко О.П. (м. Київ).....	56
Муратова І.А. (м. Київ).....	57
Ніколова Н.І. (м. Київ).....	58
Новиков Г.Б. (г. Кієв).....	59
Новицкая Т. Ю. (г. Кієв).....	60
Осипенко Г.М. (м. Київ).....	61
Павлишина Н.Б. (м. Луцьк).....	62
Паценко Ю.С.(м.Київ).....	63
Петрочко Ж.В. (м. Київ).....	64
Пяголенко І.В. (м. Київ).....	65
Пироженко Т.Л. (м.Київ).....	66
Привроцька Л. В. (м. Київ).....	67
Радей А. С. (м. Київ).....	68
Ростальна М.І. (м. Київ).....	69
Руденко В.В. (м. Київ).....	71
Сечіна О.В. (м. Київ).....	71
Сидор І. (м. Тернопіль).....	73
Следь А.Н., Собошанская Т.С. (г. Донецк).....	74
Смирнова Р.В. (г. Астрахань, Російська Федерація).....	75
Сторіжко Л.В. (м. Київ).....	76
Сушицька М. (м. Київ).....	77
Тимців О.І. (с. Слобідка, Львівська обл.).....	78
Федорова І.І. (м. Київ).....	79
Федорчак Т.П. (м. Івано-Франківськ).....	80
Цинченко Г.М. (г. Санкт-Петербург, Російська Федерація).....	81
Цукан А.В. (м. Київ).....	82
Ченбай І.В. (м.Черкаси).....	83
Чижова О.М. (м. Київ).....	84
Шаповалова О.А. (м. Київ).....	85
Ярмолюк С.С. (м. Рівне).....	86

Секція № 2 Актуальні завдання сучасної соціальної роботи з проблемними групами у суспільстві.....	89
Байсеркіна Д.С., Тажикенова Ж.Ш., Утепбергенова К.К. (г. Астана, Казахстан).....	89
Балабух І.М. (м.Київ).....	90
Балдинюк О.Д. (м. Умань).....	91
Браморшик М.М. (м. Київ).....	92
Бумаженко Н.И. (г. Витебск, Республіка Беларусь).....	93
Вакуліч Г.В. (м. Рівне).....	94
Горупа Н. П. (г. Брест, Республіка Беларусь).....	95

Гусак Н.К. (м. Київ).....	96
Джакупова А.С. (г. Астрахань, Российская Федерация).....	97
Димитров В.Ю. (м. Київ).....	98
Евтух Т.В. (г. Брест, Республика Беларусь).....	100
Запорожець С.О. (м. Умань).....	101
Захарова О.В. (м. Донецьк).....	102
Калагаєва О., Коваль О.А. (м. Київ).....	103
Калиновська Л.Д., Пиголенко І.В., Пиголенко Л.В., (м. Київ).....	104
Калініна О.В. (м. Київ).....	106
Камаєва Н.В. (м. Київ).....	107
Качан Г.А., Моторова Н.С. (г. Витебск, Республика Беларусь).....	108
Кирилюк Т.П. (м. Київ).....	109
Клименко Л.М. (г. Киев).....	110
Клименко М.І. (м. Київ).....	111
Клос Л.С., Миць Х.В. (м. Львів).....	112
Колотило М.О. (м. Київ).....	114
Коляда Н.М. (м. Умань).....	115
Коробкова О.М. (г. Астрахань, Российская Федерация).....	116
Купчишин О.С. (м. Київ).....	118
Лакша Е.И. (г. Минск, Республика Беларусь).....	119
Лисенко В.М. (м. Київ).....	120
Мартинко Т. М. (м. Київ).....	121
Масленцева Н.Ю., Масленцева С.Б. (г. Екатеринбург, Российская Федерация).....	122
Матвіїв Р.Р. (м. Львів).....	123
Мельник Л.П. (м. Кам'янець-Подільський).....	125
Мельниченко А.А. (м. Київ).....	126
Мельниченко С.В. (м. Київ).....	127
✓Микелевич Е. Б. (г. Пинск, Республика Беларусь).....	128
Мігалуш А.О. (м. Київ).....	129
Мукатаєва Г.К.,Сабітова Э. Е. (г. Астана, Казахстан).....	130
Николаєва В.І. (м. Макіївка).....	131
Ничипина Т.В. (г. Брест, Республика Беларусь).....	133
Палаткина Г.В. (г. Астрахань, Российская Федерация).....	134
Поздерко В.В., Романовская Л.Н. (г. Киев).....	135
Прухницькая О.В. (г. Киев).....	136
Романовська О.В. (м. Київ).....	137
Руденко Т.П. (м. Київ).....	139
Савицька Л. І. (м. Київ).....	140
Савицький О. В. (Київ).....	141
Северинчик А.В. (м. Київ).....	142
Северинчик О.П. (м. Київ).....	143

Скокова С. О. (м. Київ)	144
Сторіжко М.О. (м. Київ)	145
Стрига Л.І. (м. Київ).....	146
Сухінець Л.В. (м. Київ).....	147
Тарасова І.В. (г. Астрахань, Російська Федерація)	148
Терешенко І.І. (м.Київ)	150
Титаренко І.О. (м.Київ).....	151
Ткаченко А.А (г. Киев)	153
Фитерман Р.А. (г. Астрахань, Російська Федерація).....	154
Цюркало Т.І. (м.Київ).....	155
Чижик О.В. (м. Київ).....	156
Чуканова Т.В.(г. Барнаул, Алтайський край)	157
Ящук С.Л. (г. Брест, Республіка Беларусь).....	158
Секція № 3 Соціальна робота і освіта	160
Анацька Н. В. (м. Київ)	160
Більовський О.А. (м. Київ)	161
Білявська О.С. (м. Київ).....	162
Бова З.В. (м. Київ)	163
Богданенко Н.Д. (м. Київ).....	164
Бурдейна І.В. (м. Київ).....	165
Вайнілович Н.А. (м. Київ)	166
Василець О.І. (м. Київ).....	168
Гітун Н.І. (м. Луцьк).....	169
Гур В. І. (м. Київ).....	170
Джексон О.В. (м.Київ)	171
Жовніренко С.Ю. (м. Київ).....	172
Захарова Н.М. (м. Бердянськ, Запорізька обл.).....	173
Калініна Н.С. (м. Миколаїв).....	175
Ковтуненко Е.С. (м.Київ).....	176
Коломієць Т.В. (м. Київ).....	177
Косенко В.Д. (м. Київ)	178
Костилова С.О. (м. Київ).....	179
Кучма А.М. (м.Київ).....	181
Лещук Г.В. (м.Тернопіль).....	182
Лісковська М. В. (м. Рівне).....	184
Ліхолат О.В. (м. Київ)	185
Лымарь А.Б. (г. Москва, Російська Федерація)	186
Лымарь Н.А (г. Москва, Російська Федерація)	187
Лисенко М.В. (м. Київ)	188
Лях В.В. (м. Київ).....	189
Майструк Н.О. (м. Київ).....	190

Макиевская Н.М. (г. Москва, Российская Федерация)	191
Маркевич О.В., Короткевич О.А. (г. Гомель, Республика Беларусь)	192
Найда І.В. (м. Київ)	194
Нікітенко С. Г. (м. Київ)	195
Павловський В.В. (м. Київ).....	197
Петрова С.О. (м. Київ)	198
Печко Н.В. (м. Київ).....	199
Попова Т.С. (м. Миколаїв).....	200
Попович А.М. (м. Ужгород)	201
Сингаївська А.М. (м.Київ)	202
Ситкарєв Г.Т. (г. Киев).....	203
Слушаєнко В.Є. (м. Київ)	204
Смолякова А.А. (г. Астрахань, Российская Федерация).....	205
Шабунова А.О.(м. Київ).....	206
Секція №4 Державні і недержавні структури в соціальній роботі	208
Андрущенко Н.Ю. (г. Витебск, Республика Беларусь)	208
Анякіна Ю. А. (г. Киев)	209
Бистра Т.В. (м. Київ)	210
Венгер Ю.И. (г.Витебск, Республика Беларусь).....	211
Закусило О.Ю. (м. Луцьк).....	212
Іщенко О.А. (м.Київ).....	213
Кавун І.В.(г. Киев)	214
Лакійчук П. В. (м. Київ).....	215
Латіна Ю.В.(м. Миколаїв)	216
Лукьяненко Е.А. (г. Астрахань, Российская Федерация)	217
Мінц М.О. (м. Миколаїв).....	218
Петрова Е.Н. (г. Екатеринбург, Российская Федерация)	219
Пігіда В. М. (м. Ровеньки, Луганська обл.).....	220
Приходько Т.В. (м. Київ)	221
Прохорова Т.О. (м. Київ).....	222
Пустовойт В.И. (г. Киев).....	223
Руденко Ю.П. (м. Київ).....	224
Савицький В. І. (м. Київ).....	225
Сербалюк Ю.В. (м. Кам'янець-Подільський).....	227
Тихошук О.В. (м. Київ).....	228
Трапезникова И.С. (г. Кемерово, Российская Федерация)	230
Цапук О. Ю. (м. Київ)	231

Микелевич Е. Б. (г. Пинск, Республика Беларусь)

ОСОБЕННОСТИ Я-КОНЦЕПЦИИ ДЕТЕЙ-СИРОТ

Исследование психологии детей-сирот и эффективности их психолого-педагогического сопровождения в условиях различных форм попечения на современном этапе является одним из приоритетных научных направлений в связи с устойчивой тенденцией распада института семьи.

Несмотря на давность изучения феномена и, несомненно, позитивный вклад психологической науки в комплексное рассмотрение проблемы сиротства, остается ряд острых, не разрешенных проблем в области когнитивного развития, аффективной и личностной сферы детей-сирот. Нарушение психологического пространства в виде разлуки с семьей, или одним из родителей, негативно сказывается на стержневых образованиях личности ребенка. Развитие детей в интернате идет не только медленнее, но и по-иному, чем у ребенка в семье [1], [2,с.43].

С целью изучения особенностей Я-концепции нами исследованы различные возрастные группы детей-сирот и детей из полных семей. Выявлено, что многие ученики интерната в профессиональном самоопределении указывают не только профессию, но и видят себя на высоких ступенях карьерной лестницы. Перечень профессиональных ниш, которые указывают дети как ориентиры в будущем, достаточно разнообразен. Это противоречит имеющимся в науке сведениям о недостаточном профессиональном самоопределении учеников интернатных школ и, по нашему мнению, может быть объяснено эффективностью воспитательной работы в интернатном учреждении. В исследовании не выявлено указания на деятельность, активность, планирования путей достижения поставленных целей. В работах детей из

семьи гораздо чаще употребляются термины, начинающиеся с приставки «само», «сам» (самоопределение, самореализация, самосовершенствование и т.д.), которые характеризуют человека как субъекта собственного развития. Предпочтения детей-сирот в области досуга связаны с просмотром DVD, телевизора, игрой в приставку. Этот факт может объясняться наличием опыта пассивно-созерцательного проведения досуга в семьях детей до интернатного периода.

Из интервьюирования социального педагога школы-интерната для детей-сирот удалось выяснить, что амбициозные жизненные планы не подкреплены ни объективными знаниями, ни обоснованными желаниями, ни деятельностью по их реализации. Они исчезают с той же легкостью, с которой и появляются. Отсутствие результативности в достижении поставленных целей ребенка-сироту не расстраивает. Вместе с тем, 18% детей из интерната выказывают озабоченность своим семейным неблагополучием и стремление изменить ситуацию.

В исследовании выявлено, что дети с сиротским статусом затрудняются сформулировать отношение окружающих к себе. Часто они избегают давать ответ или формулируют его предельно коротко и обтекаемо «нормально», «никак не относятся», «так, как и ко всем остальным». В то же время дети из семьи чаще конкретно определяют отношение родителей и других взрослых к себе как положительное, наполненное чувствами любви, восхищения, гордости.

Анализ становления Я-концепции детей-сирот показал: отсутствие выраженного стремления к индивидуальному достижению определенной цели; неустойчивость, подвижность самооценки; отсутствие открытости реальной практике деятельности и отношений; незначительное возрастание по мере взросления в самоописаниях категорий личностных особенностей, отношения к себе, отношений к противоположному полу, социальных контактов; низкую значимость потребностей в поисках смысла жизни, самоутверждении, положительной оценке, творчестве, самореализации.

Литература:

1. Агапов, В.С. Возрастная репрезентация Я-концепции личности. - <http://psi.lib.ru/>
2. Прихожан, А.М., Толстых, Н.Н. Психология сиротства. 3-е изд. – СПб.: Питер, 2007. – 416 с.